

Odešel významný sociolog a dobrý člověk

Československou sociologii postihla velká ztráta: z řad sociologů navždy odešel Jaroslav Kolář, docent na fakultě řízení Vysoké školy ekonomické v Praze, vedoucí sekce ekonomické sociologie katedry ekonomické sociologie a psychologie VŠE, vedoucí sekce sociologie práce, průmyslu a podniku Československé sociologické společnosti při ČSAV a člen redakční rady Sociologického časopisu.

Narodil se v roce 1932 v jihočeském Horním Miletině v dělnické rodině, která ho naučila poctivému vztahu k socialistické společnosti, k práci, ke kolektivu i k sobě. Ve svých sedmnácti letech založil v rodné vsi svazáckou organizaci, na filozofické fakultě v Praze pak vstoupil do KSC. Po absolvování vysoké školy dále rozšiřoval své filozofické vzdělání: Dosáhl hodnosti kandidáta věd a v roce 1967 se na fakultě řízení Vysoké školy ekonomické v Praze habilitoval jako docent pro obor sociologie.

Jaroslav Kolář je autorem knihy, v níž byla u nás poprvé zpracována marxistická sociologie podniku, spoluautorem prvních skript, podle nichž se po celých 12 let učili ekonomickou sociologii všichni posluchači Vysoké školy ekonomické v Praze i v Bratislavě.

Významně se autorsky podílel na práci *Organizace řízení v podnikové praxi* (získala cenu nakladatelství Svoboda) a v poslední době na knize *Socialnyje aspekty upravlenija trudovymi kolektivami*, která vyšla v Moskvě a v české a slovenské verzi v Čechách a na Slovensku.

Uveřejnil mnoho podnětných a novátorských statí zaměřených k problematice sociálního plánování, sociologie organizace, sociální mobility, příčin fluktuace, které se zájmem četli pracovníci jak z oblasti teorie, tak z oblasti hospodářské praxe.

Jaroslav Kolář zůstane v našich vzpomínkách jako vzdělaný a skromný člověk, obětavý soudruh a komunista, člověk milující úsměv, humor a dobrý kolektiv, jako člověk citlivý, nezištný a charakterově čistý.

Čest jeho poctivé práci a světlé památce!

Jaroslav Kohout

Zasedání problémové komise „Dělnická třída ve světovém revolučním procesu“

Ve dnech 25.—27. dubna 1979 se v Berlíně konalo XIV. zasedání Problémové komise mnohostranné spolupráce akademií věd socialistických zemí *Dělnická třída ve světovém revolučním procesu*. Zasedání se zúčastnily delegace BLR, ČSSR, MLR, NDR, PLR, SSSR a VSR. Vietnamská národní část Problémové komise, již představitelé ostatních delegací vyjádřili hlubokou solidaritu s bojem vietnamského lidu, byla na tomto zasedání přijata za nového řádného člena komise.

Účastníci zasedání posoudili otázky dalšího prohloubení spolupráce vědců socialistických zemí, zahrnující též problematiku rozvoje dělnické třídy v rámci socialistické světové soustavy. Tato problematika nabývá zvláštní aktuálnosti v souvislosti s třicátým výročím vzniku RVHP, s hodnocením jejich dosavadních úspěchů a prognózou dalšího vývoje. Vzájemná výměna názorů účastníků se zaměřovala především na zajištění společné přípravy vědeckých akcí — mezinárodních konferencí a publikací — plánovaných k nadcházejícímu 110. výročí narození V. I. Lenina. Ve vystoupeních zahraničních delegátů byla výsoce zhodnocena práce vědců z hostitelské země, vykonaná v rámci přípravy analýz třiceti let existence NDR.

Při posuzování témat hlavních vědeckých úkolů a společném hodnocení dosažených výsledků jejich plnění se účastníci zasedání shodli na základních směrech postupu dalších prací na problematice současného světového revolučního procesu a zákonitostí rozvoje dělnického hnutí, problematice rozvoje dělnické třídy v socialistických zemích, na problémech současného dělnického hnutí v imperialistických státech, ideologických problémech mezinárodního třídního boje, na problematice světového odborového hnutí a dělnické třídy v národně osvobozeném hnutí.

V souvislosti s řešením těchto otázek byla na zasedání dohodnuta příprava společně vydávaných monografií a sborníků, které v upřesnění pro období 1979–1980 budou zahrnovat témata „*Dělnická třída ve světovém revolučním procesu*“, „*Rozvoj dělnické třídy v zemích socialistického společenství*“, „*Všeobecná krize kapitalismu a dělnické hnutí*“, „*Dělnická třída a antikomunismus*“, „*Leninismus, světový revoluční proces a ideologický boj*“, „*Revoluční dělnické hnutí a mezinárodní antiimperialistická solidarita*“, „*Dělnická třída a volba cesty rozvoje v národně osvobozené boji*“. K těmto i dalším otázkám budou uspořádány konference, zasedání pracovních a redakčních skupin a semináře v Moskvě, Berlíně a Varšavě v roce 1979 a v BLR v roce 1980. Účastníci zasedání dále přijali společná opatření pro zvýšení efektivity kolektivní práce a urychlení publikace jejích výsledků, zahrnující i požadavek pravidelných příspěvků národních částí komise do její ročenky.

Při posuzování a přijetí plánu práce komise pro následující pětileté období 1981–1985 byly ustaveny pracovní skupiny pro rozbor tendencí rozvoje mezinárodního revolučního hnutí, jehož koordinátorem bude SSSR, pro rozbor problémů komunistického a dělnického hnutí v imperialistických zemích, jehož koordinátorem bude NDR, pro rozbor vztahů dělnické třídy a ideologického boje, jehož koordinátorem bude BLR, pro rozbor vztahů odborového hnutí a dělnických stran, jehož koordinátorem bude PLR, pro rozbor vztahů dělnické třídy a mládeže, jehož koordinátorem bude MLR, pro rozbor tendencí a perspektiv rozvoje dělnické třídy, jehož koordinátory budou společně ČSSR a MLR, a pro rozbor úlohy dělnické třídy v národně osvobozeném hnutí, jehož koordinátory budou MoLR a VRR. XV. zasedání problémové komise se bude podle tohoto plánu konat v roce 1981 v MLR, XVI. v roce 1983 v ČSSR a XVII. v roce 1985 v NDR.

Československá část *Problémové komise* mohla při hodnocení práce za minulé období vykazat řadu výsledků, mimo jiné přípravu a publikaci třísvazkového sborníku příspěvků z předchozího zasedání komise a s ním spjatého teoretického semináře, autorskou spolupráci na monografii o dělnické třídě za socialismu, vydávanou v MLR, příspěvky k problematice dělnické třídy a jejího empirického zkoumání pro kongresy ve Varně, Uppsale a Varšavě, stati do sborníku k otázkám dělnického hnutí, připravovaného v BLR, a realizaci výzkumu *životních drah mládeže*, projektovaného rovněž v rámci této komise. Největší rezervy v práci naší části komise spočívají zřejmě ve výběru témat a soustředění vědeckých pracovníků k pravidelné každoroční publikaci společného souhrnu nejvýznamnějších výsledků.

Vzhledem k aktuální potřebě rozboru perspektiv dalšího rozvoje dělnické třídy v socialistických zemích, a tedy i nezbytnosti získání příslušných empirických údajů, navrhla československá delegace po dohodě s maďarskou částí provést společný komparativní terénní výzkum vztahu dělnické třídy a vědeckotechnické revoluce z hlediska především sociologického. Předběžně se předpokládá, že takový výzkum by se do konce příštího pětiletého plánu mohl stát základem společné monografie všech národních částí komise. V našich podmínkách mají nosnost tohoto zaměření ověřit monografie připravované v rámci činnosti komise na ÚFS ČSAV, včetně již dohodnutých sovětsko-československých prací.

Při příležitosti zasedání *Problémové komise Dělnická třída ve světovém revolučním procesu* byla v Berlíně uspořádána konference na téma *boj komunistů v podmínkách zostřující se všeobecné krize kapitalismu*, na níž s referáty a diskusními příspěvky vystoupili přední společenskovědní pracovníci z hostitelské země i vedoucí delegací národních částí komise. Poznatky a podněty získané na obou těchto setkáních lze hodnotit jako nový aktivizující vztažný rámec další vědecké činnosti jejich účastníků.

Jan Vlášil

Problémová komise sociální struktury zasedala v Československu

Výzkum sociálně třídní struktury, jeden z nejzávažnějších problémových okruhů marxistické sociologie, se již několik let rozvíjí v kvalitativně nové poloze. Problémová komise mezinárodní mnohostranné spolupráce *Vývoj sociální struktury socialistické společnosti. Sociální plánování a prognózování* představuje efektivní institucionální bázi jak pro provázání poznatků výtěžených ze studia procesů sociální strukturace v jednotlivých zemích a jejich integrované teoretické založení, tak pro formování společné výzkumné koncepce v oblasti teoretické, metodologické i empirické. Na 6. plenárním zasedání této komise, které proběhlo ve dnech 2.–6. dubna 1979 v Liblicích, byla nejen předložena bilance dosavadní úspěšné práce a napláno-